

Inschrijven voor basis-cursus kerkmuziek nog mogelijk!

Zaterdag 2 november a.s. start de Basiscursus Kerkmuziek.

Gedurende zes zaterdagochtenden wordt de deelnemers inzicht gegeven in de brede en rijke traditie van de kerkmuziek in nauwe samenhang met de liturgie. De cursus is bedoeld voor musici en anderen die verantwoordelijkheid dragen voor de kerkmuziek in hun geloofsgemeenschap. Er zijn geen bijzondere toelatingseisen.

Meer informatie op onze [website](#). Aanmelden kan [hier](#).

Dirigenten- en organistencursussen

In het voorjaar van 2014 starten weer cursussen voor dirigenten en organisten. De dirigentencursus begint intussen aardig vol te lopen en ook voor de organistencursus is er al belangstelling. Er is echter nog plaats, dus kijk op [onze website](#) voor meer informatie en geef u snel op!

Bij voldoende belangstelling is het ook mogelijk om – het liefst in regionaal verband – een cantorcursus te organiseren.

Koepelconcert Maria van Hoorn

Op zaterdagavond 5 oktober is er in de Koepelkerk aan het Grote Noord 15 te Hoorn een concert ter gelegenheid van de jaarlijkse herdenking van Maria van Hoorn. Medewerking wordt verleend door het koor Voces Cyriaci o.l.v. Mark Heerink en organiste Gemma Coebergh. [Lees meer...](#)

De klank van het geloof

NSGV Haarlem-Amsterdam biedt handreiking voor kerkmuziekbeleid in parochies en regio's

Geloof en muziek zijn nauw met elkaar verbonden. Zeker in de liturgie heeft de muziek een belangrijke toegevoegde waarde en in ons bisdom zetten duizenden koorleden zich in voor de verzorging van de muziek in de liturgie.

Maar op veel plaatsen wordt het moeilijker om de kerkmuziek op peil te houden. Koren worden kleiner of verdwijnen door gebrek aan leden, er zijn minder kerkmusici beschikbaar (welke jongeren leren nog orgel spelen?) en het wordt – vanwege de teruglopende inkomsten van parochies – ook problematischer om professionele musici aan te stellen of in dienst te houden. Intussen wordt van de parochies verwacht dat ze steeds meer gaan samenwerken of, waar mogelijk, fuseren en worden er nu en in de toekomst kerkgebouwen aan de eredienst onttrokken.

De NSGV in het bisdom Haarlem-Amsterdam heeft ten behoeve van pastores, parochiebesturen, kerkmusici en koorbesturen een brochure uitgebracht onder de titel 'De klank van het geloof'. Daarin geeft de NSGV handreikingen om te komen tot een toekomstgericht beleid op het gebied van de kerkmuziek.

De eerste stap bij het maken van beleid is zicht krijgen op de huidige situatie. Hiertoe bevat hota een inventarisatielijst aan de hand waarvan besturen kunnen nagaan hoe het gesteld is met het aantal koren en koorleden, het aantal kerkmusici en hun bevoegdheden / capaciteiten, het aanwezige instrumentarium, etc.

Wanneer men die situatie in kaart heeft gebracht, kan men gaan nadenken over de vraag wat er moet gebeuren om de continuïteit van de plaatselijke kerkmuziekpraktijk te waarborgen. Welke idealen hebben we? Hoe kunnen we die verwezenlijken? Welke stappen nemen we en wie gaat of wie gaan dit proces sturen?

De beleidsnotitie 'De klank van het geloof' kan parochies helpen om de situatie van de kerkmuziek eerlijk onder ogen te zien en te zoeken naar nieuwe mogelijkheden. U kunt deze notitie [hier](#) downloaden.

De gemeenschap van heiligen, de verrijzenis van het lichaam en het eeuwig leven
Over Allerheiligen en Allerzielen

De laatste jaren lijkt er steeds meer aandacht te zijn voor Allerzielen: goed bezochte vieringen – waarvoor meestal de nabestaanden van parochianen die in het afgelopen jaar zijn overleden worden uitgenodigd –, steeds meer processies naar kerkhoven met zegening van graven en urnenmuren, maar ook een niet-kerkelijk project onder de naam 'Allerzielen alom' en het tv-programma 'Ode aan de doden'. Het hoogfeest van Allerheiligen (1 november), in veel Europese landen een vrije dag, lijkt daarentegen voor een steeds kleiner wordende groep gelovigen betekenis te hebben. Loek Seeboldt vertelt ons over de historie en de betekenis van deze twee bijzondere dagen.

Voor het feest van **Allerheiligen** gaan we terug naar de beginjaren van het christendom. Vanaf keizer Nero (54-68) werden christenen in het Romeinse rijk vervolgd, gemarteld en gedood. Ze weigerden de keizer als de Heer (Kyrios) te zien. Ze aanbaden de ene, ware God. Voor hen was Jezus de Kyrios. Daarvoor gaven ze hun leven. Deze martelaren stonden voor de christenen in hoog aanzien, want zij hebben Jezus tot in de dood gevolgd. Zij zijn Jezus' getuigen (martyres) bij uitstek. Het gebruik ontstond om op hun graven de Eucharistie te vieren. Langzamerhand werden zoveel christenen gemarteld en gedood dat het onmogelijk werd elke martelaar afzonderlijk te gedenken. Zo ontstond al spoedig een collectief martelarenfeest.

In Rome staat het Pantheon. Een gebouw dat oorspronkelijk aan de Romeinse goden was toegewijd. Op 13 mei 610 veranderde paus Bonifatius dit gebouw in een christelijke basiliek, toegewijd aan Maria en alle martelaren ("Sancta Maria ad Martyres"). 13 Mei werd de jaarlijkse herdenking van alle martelaren. Paus Gregorius III liet in 732 "de relieken van apostelen, martelaren en belijders van heel de wereld" overbrengen naar een door hem gestichte Allerheiligenkapel in de Sint-Pieter. Deze kapel wijdde hij op 1 november in en stelde op deze datum het feest van Allerheiligen in, dat in de plaats kwam van de herdenking van alle martelaren. Onder paus Gregorius IV wordt in 844 dit feest verplicht gesteld voor heel de kerk.

Volgens het Altaarmissaal ligt het accent van dit feest op "allen die in dit leven Christus' leer ter harte hebben genomen en nu het loon in de hemel genieten". De lezingen van Allerheiligen (met name 'de zaligsprekingen' uit de Bergrede, Mt. 5, 1-12a) geven aan hoe we met de juiste levenshouding steeds meer heel, heilig kunnen worden.

Intr. 6.
R Equi-em * aetér- nam

Allerzielen heet officieel 'Gedachtenis van alle overleden gelovigen', maar – zo lezen we in het Altaarmissaal – het is "geen dodenherdenking zonder meer, maar een dag van gebed voor de christenen die uit dit leven zijn heengegaan en nog niet bij de Heer zijn".

In het Westen vindt men de eerste sporen van een algemene gedachtenis van de overledenen in de 8e eeuw. Door de invloed van de abdij van Cluny, waar in 998 een jaarlijkse viering voorgeschreven werd voor de Benedictijnen, werd deze, met name door kloosters, verder in de 12e eeuw verspreid over heel het Westen. Pas in de 14e eeuw werd het door Rome overgenomen. Tegen het einde van de 15e eeuw ontstond een gebruik om op deze dag drie missen op te dragen. Paus Benedictus XV stond het in 1915 toe aan alle priesters.

Nog steeds kent het Altaarmissaal drie misformulieren voor 2 november, waarbij in totaal negen Schriftlezingen worden aangeboden. De inhoud van deze lezingen en daarmee de betekenis van Allerzielen wordt kernachtig verwoord door de Werkgroep Liturgie Heeswijk: "Allerzielen is alle doden herdenken, maar het is ook verkondigen en zingen dat God ons redt. Op Hem mogen wij vertrouwen."

Dit is een samenvatting van een groter artikel dat u kunt vinden op de [website van Doorgeven](#).

Wie is Sanne Nieuwenhuijsen?

Een kennismaking met de nieuwe Magistra Cantus van de Haarlemse kathedraal

Vanaf nu willen we u in onze Doorgegeven Nieuwsbrief kennis laten maken met (beroeps- en amateur)musici die zich met hart en ziel inzetten voor de kerkmuziek. We beginnen deze serie in het hart van ons bisdom: in de kathedrale basiliek Sint Bavo heeft zondag 29 september jl. de overdracht plaatsgevonden van de functie van Magister Cantus. Fons Ziekman, die deze functie 24 jaar heeft bekleed, wordt opgevolgd door Sanne Nieuwenhuijsen. Mark Heerink stelde haar vijf vragen.

1. Wil je je even voorstellen?

Ik ben geboren in 1979 te Naarden en woon nu met mijn man en drie kinderen in Spaarndam. Mijn eerste muzikale opleiding kreeg ik op de Kathedrale Koorschool Utrecht. Vervolgens studeerde ik aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag koordirectie en solozang. Hierna volgde ik masterclasses koordirectie en heb ik als (assistent-)dirigent voor een reeks van gezelschappen gestaan, waaronder het Kathedrale Koor Utrecht en het Toonkunstkoor Amsterdam. Ook leidde ik diverse projectkoren in Nederland en coach ik regelmatig (semi-) professionele ensembles. Momenteel ben ik de vaste dirigent van Kamerkoor Vocoza en vanaf 2010 ben ik als dirigent verbonden aan het Muziek Instituut van de Kathedraal Sint Bavo te Haarlem, waar de Koorschool Haarlem onderdeel van is.

2. Wat doet een Magistra Cantus allemaal?

Van oudsher is de Magister Cantus (zangmeester), of Magistra Cantus als het een vrouw betreft, in een kathedraal verantwoordelijk voor de koormuziek en de opleiding van de zangers. In een instituut als het onze (Muziek Instituut St. Bavo) betekent dat in de praktijk muziekles geven aan de kinderen van de Koorschool (solfège, repertoirestudie, muziektheorie, stemvorming), directie van de zeven deelen die het Muziek Instituut rijk is, de programmering van de liturgische muziek en de artistieke leiding in alle breedte van concerten, tournees en projecten met derden.

3. De kathedrale koren hebben in totaal zo'n honderd zangers en de koorschool kan de aanmeldingen van nieuwe leerlingen bijna niet aan. Je zou dat in deze tijd niet verwachten. Wat is jullie geheim?

Kleine klassen (zestien kinderen per groep), een familiale sfeer en hoogwaardig en modern onderwijs (onlangs scoorde de Koorschool als beste school uit de regio, gebaseerd op de Cito-scores) worden vaak genoemd als kwaliteitspunten van de school. Maar met stip bovenaan kiezen ouders toch voor het muziekonderwijs, dat nagenoeg uniek is in Nederland. Het muziekonderricht is ambitieus, hoogwaardig en gericht op talentontplooiing, maar juist muziek maakt de sfeer in de school ook ontspannen en gezellig. De kinderen leren als geen ander samen te werken en maken unieke dingen mee op podia in binnen- en buitenland, die ze hun leven lang met zich mee dragen. Muziek laat niemand onberoerd!

4. Je voorgangers Jan Valkestijn en Fons Ziekman hebben beiden hun eigen stempel gedrukt op de koorzang in de kathedraal. Zo is bijvoorbeeld de Engelse koortraditie duidelijk zicht- en hoorbaar. Zijn er onder jouw leiding veranderingen te verwachten?

In ieder geval aanvullingen. Ook ik zie de Engelse koortraditie als een grote bron van inspiratie waar ik graag uit put. Maar vanuit mijn werk als dirigent van concertkoren heb ik ook een voorliefde ontwikkeld voor 20ste- en 21ste eeuwse klassieke muziek. Naast de renaissancepolyfonie, die het kathedrale koor uitstekend ligt, de Engelse koormuziek en het rijke archief dat onder leiding van mijn voorgangers is opgebouwd, zal ik dus ook regelmatig wat nieuwere, uitdagende composities introduceren. Opdrachtcomposities zijn ook zeker te verwachten in de komende jaren.

5. De kathedraal wordt gerestaureerd en de koorschool bloeit als nooit tevoren. Dit geeft natuurlijk een enorme uitstraling aan het bisdom. Zou het echter ook mogelijk zijn dat een van de koren af en toe ook het bisdom in gaat om een concert te geven of een viering op te luisteren?

Dat gebeurt al met enige regelmaat! Natuurlijk hebben we een behoorlijke taak te vervullen in onze Bavo, maar de koren van het Muziek Instituut zijn steeds vaker te horen op andere plaatsen in het bisdom: zo waren we bijvoorbeeld op 22 september in de Nicolaasbasiliek in Amsterdam en gaan we op 6 oktober naar de kapel van OLV ter Nood in Heiloo. Op de [website van het Muziek Instituut](#) kunnen de lezers dit soort uitstapjes (en alle vieringen en concerten in de Bavo) vinden in de [concertagenda](#).

Hoge onderscheiding voor Fons Ziekman

Bij zijn afscheid als Magister Cantus van de Kathedrale Basiliek Sint Bavo heeft Fons Ziekman uit handen van de Haarlemse bisschop mgr. J.M. Punt de versierselen ontvangen behorende bij de hoge pauselijke onderscheiding 'Ridder in de Orde van Sint Silvester'.

Fons Ziekman (65) is sinds 1977 verbonden aan de Koorschool en het Muziek Instituut van de kathedraal, eerst als assistent van de toenmalige Magister Cantus, Jan Valkestijn, en sinds 1989 als diens opvolger. Na de overdracht van dit ambt aan Sanne Nieuwenhuijsen zal Fons Ziekman nog enkele taken binnen het Muziek Instituut blijven vervullen.

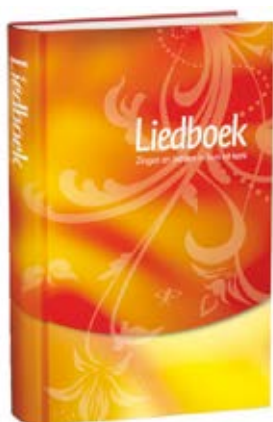
Nadat hij het ereteken van Sint Silvester heeft ontvangen, spreekt Fons Ziekman een dankwoord.

In memoriam Kees Pouw

In zijn woonplaats Olst (Ov.) overleed op 5 augustus jl. Kees Pouw (83), die van 1990 tot 2000 secretaris was het diocesane afdelingsbestuur van de NSGV in het bisdom Haarlem.

Het bestuur houdt hem in herinnering als een zeer gedreven bestuurder, die er altijd sterk voor pleitte dat de NSGV zichtbaar aanwezig was voor haar doelgroep. Daarbij speelde mee dat hij zich – vanuit zijn pastorale achtergrond – sterk verbonden voelde met parochies in het bisdom. Muziek was volgens hem van groot belang in de opbouw en instandhouding van parochiegemeenschappen.

Dat hij nu in vrede mag rusten!

Nieuw Liedboek verschenen

Op zaterdag 25 mei jl. is tijdens een grote manifestatie in Monnickendam *het Liedboek, Zingen en bidden in huis en kerk* gepresenteerd en aangeboden aan acht protestantse kerkgenootschappen in Nederland en Vlaanderen.

Het boek verschilt in velerlei opzichten van het *Liedboek voor de Kerken* uit 1973. Zo zijn niet alleen de 150 berijmde psalmen ('het Geneefse psalter') opgenomen, maar ook een groot aantal andere psalmzettingen in diverse stijlen, waarvan de meeste onberijmd en in een rolverdeling voor cantor en/of koor en gemeente. Verder vinden we in het nieuwe Liedboek acclamaties, antifonen, hymnen, ordinariumgezangen en een groot aantal liederen uit uiteenlopende tradities.

Hoewel de RK Kerk niet participeert in het Liedboek, zijn er toch opvallend veel katholieke elementen in terug te vinden, zoals de eerder genoemde ordinariumgezanegn (o.a. de Markusmis van Floris van der Putt), het gregoriaanse 'In paradisum' (zowel in het Latijn als in het Nederlands), vertalingen van het 'Stabat Mater' en het 'Te Deum', alsmede enkele oudchristelijke hymnen voor het getijdengebed.

Er zijn bij het Liedboek ook bundels voor koor en instrumentale begeleiding verschenen.

Alle informatie vindt u op de [website van het Liedboek](#).

Repertoiremiddag Engelse koormuziek in Haarlem

Met Sanne Nieuwenhuijsen

In de kathedrale basiliek Sint Bavo in Haarlem neemt het Engelse repertoire een belangrijke plaats in, een traditie die werd destijds ingezet door mgr. Jan Valkestijn, werd uitgebouwd door Fons Ziekman en die ook voortgezet zal worden door Sanne Nieuwenhuijsen die onlangs de leiding van de koorzang in de kathedraal heeft overgenomen (zie pag. 3). Hoewel de Engelse koormuziek geassocieerd wordt met hoogstaande kwaliteit, wil dat niet zeggen dat dit repertoire alleen bereikbaar is voor de topkoren. Ook voor parochiekoren zijn er goede composities te vinden die een niet al te hoge moeilijkheidsgraad hebben en een welkome bijdrage kunnen zijn aan de liturgie.

Sanne Nieuwenhuijsen ontvangt dirigenten en koorleden op zaterdagmiddag 9 november a.s. graag in de Koorschool Sint Bavo in Haarlem om kennis te maken met Engels kerkkoorrepertoire in diverse bezettingen (1- tot 4-stemmig), waaronder een antwoordpsalm op de muziek van een Engelse chant, een Christmas Carol, diverse anthems (motetten) en enkele misdelen.

Aan het einde van de middag wandelen de deelnemers naar de kathedraal om, na een korte rondleiding, enkele ingestudeerde werken in deze imposante ruimte tot klinken te brengen. Daarbij zal Mark Heerink het orgel bespelen.

Programma en overige informatie: [zie onze website](#).

Excursie naar Adema Orgelbouw

Bezoek aan orgelmakerij en orgelbespeling in kerk

Op zaterdag 23 november 2013 is er een excursie naar de Orgelbouwer Adema uit 1855 in Hillegom, de oudste orgelmaker van Nederland! Aansluitend is er een bezoek aan het Adema-orgel uit 1914 van de St. Agathakerk in Lisse.

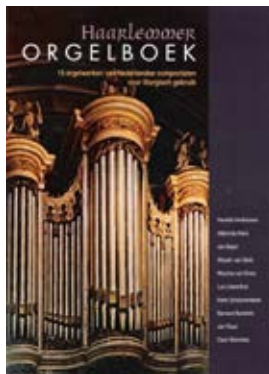
Tijdens het bezoek aan de orgelmakerij worden we rondgeleid door Ronald van Baekel, directeur van Adema Orgelbouw. Hij zal de deelnemers vertellen over de geschiedenis van Adema Orgelbouw en uitleg geven over wat het werk van een orgelmaker allemaal behelst. Aansluitend gaan we het Adema-orgel van de St. Agathakerk in Lisse bezoeken. In deze neogotische 'kathedraal van de Bollenstreek' staat het onlangs gerestaureerde Adema-orgel uit 1911. Dit imposante orgel klinkt werkelijk fantastisch in de akoestiek van de kerk en leent zich uitstekend voor het vertolken van orgelmuziek uit de Romantiek. Het instrument kan uiteraard door de deelnemers bespeeld worden.

Deelname aan de excursie is gratis.
Opgave voor deelname kan bij [Mark Heerink](#) (tel. 06-23400843)

De excursie begint om 12.00 uur in het gebouw van Adema's Kerkorgelbouw B.V. aan de Leidsestraat 112, 2182 DR te Hillegom en eindigt om ongeveer 17.00 uur in de St. Agathakerk aan de Heereweg 273 in Lisse.

Te koop bij de NSGV Haarlem-Amsterdam

- Haarlemmer Orgelboek, partituur.
Vijftien orgelwerken van Nederlandse componisten voor gebruik in liturgie en concert.
Prijs € 19,50 excl. verzendkosten
- Haarlemmer Orgelboek, cd.
De 15 werken van het Haarlemmer Orgelboek, gespeeld op het Adema-orgel in de Sint-Josephkerk in Haarlem door Gemma Coebergh en Mark Heerink.
Prijs € 15,00 excl. verzendkosten

Bestellen kan per [e-mail](#) of telefonisch: (023) 511 26 86.

Komende activiteiten NSGV Haarlem-Amsterdam

Klik op de betreffende activiteit voor meer informatie!

Zaterdag 2 november – zaterdag 7 december 2013	Haarlem (Bisdom)	Basiscursus kerkmuziek o.l.v. Bert Stolwijk (zes lessen)
Zaterdag 9 november 2013	Haarlem (Koonschool en kathedraal Sint Bavo)	Repertoiremiddag Engelse koormuziek
Zaterdag 23 november 2013	Hillegom / Lisse	Excursie naar Adema's Orgelbouw in Hillegom en St. Agathakerk in Lisse (zie boven)
Voorjaar 2014	Haarlem (Bisdom)	Basiscursus dirigent o.l.v. Rozemarijn Kalis en Bert Stolwijk
Voorjaar 2014	Locatie onbekend	Basiscursus kerkelijk orgelspel o.l.v. Mark Heerink
Najaar 2014	Locatie onbekend	Presentatie van een nieuwe liturgische kinder- zangbundel (We houden u in de nieuwsbrief op de hoogte!)

Per activiteit sturen we nadere informatie aan de betreffende doelgroep. Zorg daarom dat u bij ons bekend bent! Vul één van de twee formulieren in die u onderaan deze pagina van [onze website](#) vindt. Voor een altijd actueel overzicht: zie onze [agenda](#) op de website!

Komende activiteiten van anderen

Zaterdag 26 oktober 2013	Nieuw-Venep (kerk OLV Onbevlekt Ontvangen)	Zangbijeenkomst ' Zingen vanuit je binnenkant ' o.l.v. Loek Seeboldt o.carm. Orgel: Nico van Geijlswijk. Muziek voor de Advent.
Zondag 10 november 2013	Poeldijk (De Leuningjes)	Poeldijks Jongerenkorenfestival (37e editie), inschrijven voor deelname is helaas niet meer mogelijk, maar om te luisteren is ieder van harte welkom!

Vacatures

De Sint-Bonifatiusparochie in Zaandam is op zoek naar één of meer **organist(en)**.

De kerk van O.L.Vrouw Geboorte in Rijpwetering (bisdom Rotterdam) zoekt een **dirigent** voor het Gemengd koor.

Meer informatie voor beide functies vindt u [hier](#).

Het koor Vox Laudans van de St.-Pancratiusparochie in Amsterdam zoekt per 1 januari 2014 een **organist**. Het koor zingt voornamelijk Latijnse gezangen op iedere 1e, 3e en evt. 5e zondag van de maand. Repetitie op vrijdagmiddag. Informatie bij de dirigent, dhr. Ben Niekus, tel. (0299) 463775.

Service NSGV Haarlem-Amsterdam

- Op zoek naar een dirigent of een organist?
- Of als dirigent of organist op zoek naar een parochie of koor?
- Behoeftte aan scholing of advies op het gebied van liturgische muziek?
- Op zoek naar goed repertoire voor uw koor?
- Wilt u een trouw koorlid huldigen met een ereteken van de Sint-Gregoriusvereniging?

Neem dan contact op met ons: nsgv@bisdomhaarlem-amsterdam.nl of (023) 511 26 86 (niet op woensdag).

Colofon

Doorgeven is een uitgave van de NSGV in het bisdom Haarlem-Amsterdam voor allen die betrokken zijn bij de kerkmuziek en de liturgie. Verschijnt driemaal per jaar en wordt gratis per e-mail toegezonden aan ieder die zich hiervoor aangemeld heeft bij nsgv@bisdomhaarlem-amsterdam.nl

Wilt u deze nieuwsbrief niet meer ontvangen? Dan kunt u zich [hier](#) afmelden.

Redactie: Tom van Brederode, Mark Heerink, Loek Seeboldt, Bert Stolwijk (eindredactie)

Vormgeving: Nicole van Gool - van den Broek

www.doorgeven.com

NSGV Haarlem-Amsterdam, Kruisweg 69, 2011 LB Haarlem, tel. (023) 511 26 86,
e-mail nsgv@bisdomhaarlem-amsterdam.nl